Palveluosasto
Monika Mutanen ja Helinä Teittinen

VN/29591/2021

1.12.2021

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Eduskunta

Liikenne- ja viestintäministeriön asiantuntijalausunto: HE 226/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 226/2021 vp). Liikenne- ja viestintäministeriö pitää sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemaa hallituksen esitystä kannatettavana ja tukee esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia.

1 Taustaa

Esityksessä ehdotetaan väliaikaisesti muutettavaksi tartuntatautilakia (1227/2016) ja liikenteen palveluista annettua lakia (320/2017).

Tartuntatautilakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vuoden 2021 loppuun saakka voimassa olevia tartuntatautilain covid-19-epidemiaan liittyvien väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin.

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä ja siihen on lisätty liikenne- ja viestintäministeriön pyynnöstä lakiehdotus liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta. Lain muutoksella jatkettaisiin säännöstä aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittamisesta covid-19-epidemian aikana.

Väliaikainen sääntely on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022 ja olemaan voimassa 30.6.2022 saakka.

Tässä lausunnossa on esitetty tiiviisti liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan kannalta keskeiset esityksen ehdotukset.

2 Laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö esitti lakiehdotuksen valmisteluvaiheessa, että tartuntatautilain 58 h §:stä poistettaisiin tarpeettomana viittaus liikenteen palveluista annetun lain 18 a §:ään. Tämä väliaikainen säännös on lisätty liikenteen palveluista annettuun lakiin covid-19-epidemian johdosta ja se koskee taksiyrityksiä ja pienempiä henkilöliikennettä harjoittavia kuljetusyrityksiä ja heidän varautumisvelvollisuuttaan. Säännös on voimassa laissa vuoden 2021 loppuun saakka, eikä sen voimassaolon jatkamista pidetä tarpeellisena, sillä liikennealan varautumista koskevat olemassa olevat

säännökset kattavat riittävästi epidemiatilanteen hallinnan. Tämä poisto on esityksessä toteutettu, eikä ministeriöllä ole asiaan huomauttamista.

Tartuntatautilakia koskevan lakiehdotuksen maahantuloa koskevat säännösehdotukset perustuvat suurelta osin olemassa olevaan lainsäädäntöön. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää edelleen tärkeänä, että tartuntatautilakia koskevassa lakiehdotuksessa ovat mukana 16 c §:ssä tarkoitetut poikkeukset ja poikkeusryhmät (erityisesti kuljetus- ja logistikka-ala sekä transitoliikenteen matkustajat, jotka eivät poistu lentoasemalta).

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö pitää kannatettavana koronapassia koskevaa sääntelyä. Sen osalta ministeriö toteaa, että sääntely ei koske liikennealaa: lain 58 e ja 58 f §:t ovat suunnitellun uuden sääntelyn ulkopuolella. Ministeriö pitää tätä erityisen tärkeänä ja sääntelyn kohdentamista muihin kuin liikkumista koskeviin säännöksiin.

3 Laiksi liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitykseen on lisätty liikenne- ja viestintäministeriön pyynnöstä lakiehdotus liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta. Ehdotetulla lailla jatkettaisiin liikenteen palveluista annetun lain 179 a §:n voimassaoloa kuudella kuukaudella 30.6.2022 saakka.

Lain 179 a §:ssä säädetty lyhyempi ilmoitusaika mahdollistaa liikennöitsijöille muun muassa aikataulu- ja reittimuutokset sekä vuorojen perumisen ja aloittamisen nopeammassa aikataulussa covid-19-epidemian aikana. Epidemiasta johtuen normaalista 60 päivän ilmoitusvelvollisuudesta on väliaikaisesti poikettu (ks. laki 1256/2020 ja HE 202/2020 vp, laki 198/2021 ja HE 263/2020 vp, laki 407/2020 ja HE 62/2020 vp sekä laki 676/2021 ja HE 64/2021 vp) ja ilmoitus on tullut tehdä viimeistään viisi päivää ennen suunnitelman toteuttamista.

Joukkoliikenteen joustavamman järjestämisen mahdollistaminen on yhä tärkeää, koska epidemiatilanne on heikentynyt ja joukkoliikenteen käyttöaste on alhainen sekä toiminnan palautuminen normaaliin voi viedä aikaa. Palautuminen edellyttää joustavuutta sääntelyyn ja muuttuneesta aikataulusta tai reitistä ilmoittamisen mahdollistaminen viisi päivää ennen muutoksen voimaantuloa on siten edelleen tarpeen. Tämä edellyttää väliaikaista poikkeamista lain 179 §:n 2 momentin mukaisesta henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan velvoitteesta ilmoittaa mahdollisista aikataulumuutoksista viimeistään 60 päivää etukäteen.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi kirjallisesti kommentteja ehdotetusta liikenteen palveluista annetun lain 179 a §:n voimassaolon jatkamisesta. Ministeriö lähetti kommenttipyynnön asianomaisille sidosryhmille. Kommentteja pyydettiin 15.-18.11.2021 välisenä aikana ja niitä saatiin yhteensä 10 sidosryhmältä. Saaduissa kommenteissa ehdotusta säännöksen voimassaolon jatkamisesta pidettiin perusteltuna ja ymmärrettävänä, sillä ehdotus mahdollistaisi liikennöitsijöille palvelujen joustavamman ja nopeamman tarjoamisen ja sopeuttamisen epidemiatilanteessa. Ehdotus tukisi uusien vuorojen kokeilemista ja toistaiseksi lakkautettuina olevien vuorojen uudelleen käynnistämistä.

Säännöksen voimassaolon jatkamisella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia liikennöitsijöille nykytilaan verrattuna. Ehdotuksella jatkettaisiin covid-19-epidemian aikana käytössä ollutta ja hyväksi havaittua poikkeusta. Nopeat muutokset markkinaehtoisen liikenteen vuorotarjonnassa aiheuttavat haasteita toimivaltaisille

viranomaisille korvaavan tarjonnan järjestämisessä. Viranomaisten lisäksi matkustajilla voisi olla haasteita järjestää liikkumistaan aikataulujen muuttuessa nopeasti. Koska vastaava poikkeus on ollut voimassa lähes koko covid-19-epidemian keston ajan, ei ehdotuksella arvioida kuitenkaan olevan merkittäviä tai uusia vaikutuksia viranomaisten toimintaan nykytilaan verrattuna.

Liikenne- ja viestintäministeriö tukee esityksen hyväksymistä.

Monika Mutanen
ylitarkastaja